

بررسی سیستم حمل و نقل ریلی جمهوری اسلامی ایران و مقایسه آن با ۱۴ کشور جهان

محمد بوالحسنی^۱، منصور حاجی حسینی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی عمران، خیابان ولیعصر، تقاطع میرداماد، دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی
۲- استادیار دانشکده عمران، خیابان ولیعصر، تقاطع میرداماد، دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی
bolhassani_kntu_ac@yahoo.com

خلاصه

سیستم حمل و نقل ریلی هر کشور، نقش مهمی در جابجایی مسافر و بار دارد. این سیستم با توجه به خصوصیات منحصر به فرد، امروزه توانسته است بیش از پیش توجه مهندسين ترابری را به خود جلب کند. از جمله ویژگی های سیستم حمل و نقل ریلی می توان به ظرفیت حمل و نقل بالا، ارزان بودن، راحتی، سازگاری با محیط زیست، وابستگی کمتر به شرایط آب و هوایی، دسترسی مناسب و... اشاره نمود. از آنجا که میزان جابجایی مسافر و بار در هر کشور، یکی از مهمترین پارامترهایی است که به وسیله آن یک کشور در زمره کشورهای در حال توسعه قرار می گیرد، و در این میان، حمل و نقل ریلی نقش مهمی را ایفا می کند، لذا در این تحقیق سعی بر آن است تا شمای کلی از میزان حمل و نقل ریلی ایران در مقایسه با کشورهای پیشرفته و یا در حال توسعه از قبیل ژاپن، آلمان، چین، ترکیه، ایتالیا، ترکمنستان، اتریش و... ارائه شود، تا بتوانیم به طور نسبی جایگاه ایران از لحاظ حمل و نقل ریلی را در میان این کشورها پیدا کنیم. روش تحقیق بر این منوال می باشد که در آن داده های مربوط به حمل و نقل مسافر، میزان صندلی های ایجاد شده و سایر اطلاعات مربوط به هر کشور در سالهای مختلف جمع آوری شده تا به وسیله تحلیل آنها، جایگاه واقعی ایران، در سیستم حمل و نقل ریلی نسبت به کشورهای یاد شده، نشان داده شود. همچنین داده های مربوط به میزان جابجایی مسافر در خطوط داخلی کشور نیز به طور جداگانه مورد بررسی قرار گرفته است تا میزان کارایی بعضی از این خطوط از لحاظ ارزش مسافری تعیین شود و هم چنین نقاط ماکزیم آن نیز به دست آید. نتایج بدست آمده از این تحقیق متاسفانه موقعیت نامناسبی را برای ایران نسبت به کشورهای یاد شده نشان می دهد، لذا این مسئله برای کشور ایران بسیار نگران کننده می باشد و می بایست مسئولین با توجه بیشتر به این صنعت موجبات رشد هرچه بهتر و سریعتر آن را فراهم سازند.

کلید واژه: حمل و نقل ریلی، جابجایی مسافر، صندلی ایجاد شده، ارزش مسافر بری

۱- مقدمه

بخش حمل و نقل ریلی به سبب مزایای مختلف از قبیل حمل انبوه بار و مسافر، مصرف پایین انرژی، حافظ محیط زیست، استهلاک پایین در ناوگان و غیره، دارای جایگاه خاصی در بخش حمل و نقل به ویژه در جهت برقراری توسعه پایدار می باشد [۸]. در صورتی که ایستگاههای راه آهن فعلی در ایران توسعه نیابد، این ایستگاهها فقط توانایی پاسخگویی حدود ۲۰٪ از نیازهای جابجایی مسافر در سال ۱۳۸۸ را خواهد داشت [۷]. لذا با توجه به این مساله و هم

^۱ دانشجوی دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی، تلفن: ۰۹۱۲۶۱۸۴۱۱۹، پست الکترونیک: bolhassani_kntu_ac@yahoo.com

^۲ استادیار دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی، تلفن: ۸۸۷۷۰۰۰۶، پست الکترونیک: mansour@kntu.ac.ir